

Wat gaaf dat jij bezig bent met je vakbekwaamheid! Onze “Persoonlijke competentie ontwikkeling matrix kinder- jongerenwerk” is namelijk geen toets maar een ontwikkeling stimulerende tool om jouw persoonlijke en vakbekwaamheid te ontwikkelen.

Let op: lees voor het gebruik van de competentiematrix eerst het Beroepscompetentieprofiel van de kinder- en jongerenwerker van BVJong

De Persoonlijke Competentie Ontwikkeling Matrix Jongerenwerker

Als je deze competentie matrix gebruikt als (zelf-)assessment instrument krijg je een beeld van je professionele ontwikkeling op dit moment. Je kan het schema nogmaals invullen maar dan op basis van jouw gewenste toekomstige situatie: waar wil je over drie jaar zijn (ambitie, wensen), welke competenties wil je daarvoor de komende jaren verder ontwikkelen? Dit assessment instrument kan dan een waardevolle aanvulling zijn op je POP.

Daarnaast kan -door in teamverband de scores van collega's anoniem samen te voegen - het ook gebruikt worden om een team-ontwikkelplan te maken en geeft het inzicht in de aanwezige kwaliteiten van je collega's waardoor je die kwaliteiten beter kan benutten bijvoorbeeld bij onderlinge taakverdeling.

In onderstaande matrix geven we een overzicht van competenties en vaardigheden die belangrijk zijn in de uitvoering van het kinder- en jongerenwerk. Niet alle competenties zullen op jou van toepassing zijn, dit is mede afhankelijk van welke vormen van kinder- en jongerenwerk je uitvoert, van je kennis en van je ervaring.

In dit beroepscompetentieprofiel gaan we uit van 3 uitvoeringskarakteristieken die kenmerkend zijn voor het handelen van kinder- en jongerenwerkers maar niet per sé door alle werkers in dezelfde mate ontwikkeld zijn. Kinder- en jongerenwerkers hebben methodische en theoretische kennis van het kinder- en jongerenwerk zoals basiskennis van pedagogiek, sociologie, agogiek etc (**booksmart**) en/of zijn in staat om aan te sluiten bij de leefwereld bij de jongeren (**Streetwise**). Zij kunnen zich identificeren met de straatcultuur, de offline en online leefwereld en jongeren die veel tijd op straat doorbrengen vinden aansluiting bij hen. Kinder- en jongerenwerkers kennen de dagelijkse werkelijkheid van de straat, de persoonlijke verhalen, verstaan de taal van jongeren en zijn present in hun leefwereld. Met deze kennis weet de kinder- en jongerenwerker professionele relaties met jongeren op te bouwen. Of ze zijn meer gericht op de samenwerking met partners en/of de organisatie, zijn de verbindende schakel tussen leefwereld en systeemwereld en weten de verschillende domeinen met elkaar te verbinden (**systeem-sensitief**).

We maken bij de competentiematrix dan ook gebruik van de indeling streetwise, booksmart en systeem-sensitief in plaats van uitsluitend uit te gaan van de opleiding of anciënniteit van de werker. De HBO-geschoolde kinder- en jongerenwerker is misschien beter in planning en organisatie van projecten (booksmart), waarbij de MBO-geschoolde kinder- en jongerenwerker vaak beter aan sluit bij de leefwereld van de jongeren (streetwise). Hiermee vullen MBO- en Hbo-opgeleide werkers elkaar goed aan, je hebt ze beiden nodig om als organisatie goed te functioneren naar de jongeren en de netwerkpartners.

Per competentie en vaardigheid kan je zelf aangeven in hoeverre je deze ontwikkeld hebt per uitvoering karakteristiek.

Je kunt voor jezelf dit schema invullen waarbij "1 - geen" staat voor niet ontwikkeld/niet van toepassing, "2 - weining" beperkt ontwikkeld, "3-ontwikkeld" en "4 - sterk" ontwikkeld.

Let op: het gaat er niet om te beoordelen of je goed of slecht bent of welk opleidingsniveau je hebt (MBO of HBO). De ene werker is nu eenmaal meer ervaren of bekend met bepaalde aspecten dan de ander (en andersom. De ene jongerenwerker is beter in de contacten met jongeren op straat; de andere werker misschien beter in het methodisch werken. En weer een andere werker is goed in het onderhouden van de contacten met de netwerkpartners. Als ambulante jongerenwerker zal je de nodige competenties ontwikkeld hebben maar wanneer je in je uitvoering gaat richten op individuele jongeren coaching zal je weer andere competenties gaan ontwikkelen. Je moet dus ook zeker niet streven om overal een “4” te scoren, dan wordt de matrix leidend terwijl het juist bedoeld is ter ondersteuning van de eigen professionele ontwikkeling.

Positief kritische zelfreflectie is de juiste houding om optimaal gebruik te maken van deze matrix. Check ook bij collega's en andere personen waar je nauw mee samenwerkt of jouw zelfbeeld overeenkomt met hun beeld van jou als professional. Spannend maar leerzaam! Wil je meer halen uit de matrix of meer ondersteuning bij jouw zelf assessment of team assessment neem dan contact op met [Bianca Boender en Dick Smit](#).

Beroepsregistratie:

Voor welke beroepsregistratie jij (of je organisatie) ook kiest een persoonlijk ontwikkelplan zal daar deel van uitmaken. Ook hiervoor is de Professionele Beroeps Competentie matrix een goed instrument.

Vanaf 17 mei 2022 is er een apart beroepsregister voor kinder- en jongerenwerkers bij Registerplein. Deze beroepsregistratie is gebaseerd op het competentieprofiel voor de kinder- en jongerenwerk. Wanneer je je registreert in dit register vul je ook deze matrix in. Je kan je zelf-assessment dan vergelijken met de resultaten uit de 360* feedback methodiek waarin je collega's, jongeren en ketenpartners om feedback vraagt over jouw professioneel handelen. De uitkomsten hiervan kan je verwerken in je matrix om aan te geven welke competenties je de komende jaren wilt ontwikkelen en op welke wijze. De uitkomsten kan je na drie jaar, voor de herregistratie, weer vergelijken met een actueel 360* feedback onderzoek.

Randvoorwaarde:

Om te kunnen groeien in je vakbekwaamheid is een open houding van groot belang. Daarom is het belangrijk om een goede locatie en prettig tijdstip te kiezen. Maak het moment echt een moment om in jezelf te investeren. Koop iets lekkers zet een goede bak koffie of thee en ga er lekker voor zitten.

Om aan de slag te gaan met je eigen ontwikkeling is het ook handig om de “persoonlijke competentie ontwikkelings matrix” in te vullen terwijl je goed in je vel zit. Dit helpt om je eigen handelen goed te kunnen reflecteren.

Tot slot: Neem de tijd voor jezelf het gaat om jouw ontwikkeling! Je doet het niet voor je leidinggevende, je doet het voor jezelf en dus ook voor je jongeren!

Jij bent de methodiek!

Waarom is het belangrijk om te blijven leren en te ontwikkelen? Jij bent de methodiek! De jongeren verdienen het allerbeste! Er zijn allerlei methodieken te vinden in het werkveld. Maar eerlijk is eerlijk: zonder een goede professional is het maar een methode. Jij bent de methodiek! Hoe jij de methode inzet, is van groot belang.

Daarom vinden we het super belangrijk dat je investeert in jezelf. Niet alleen voor de jongeren maar ook voor jou. Jij, met jouw unieke talenten, bent het waard om helemaal tot bloei te komen. Dan is er groei. Niet alleen voor jou maar ook voor de jongeren waar jij mee werkt. Dubbele winst!

Heel veel plezier met het invullen van de matrix namens Bianca Boender, Dick Smit en Niko de Groot

Disclaimer:

Door gebruik te maken van de Persoonlijke Competentie Matrix (PCM) verklaar je akkoord te gaan met de volgende gebruiksvoorwaarden. Deze voorwaarden hebben voornamelijk betrekking op het auteursrecht en het niet-commercieel gebruik van de PCM.

De Persoonlijk Competentie Matrix Kinder- en Jongerenwerk (PCM) is bedoeld voor individueel gebruik en mag niet aangepast worden. De PCM mag niet gebruikt worden voor commerciële doeleinden

Het is niet toegestaan om de PCM aan te passen, op welke manier dan ook. Wij raden ook af om door anderen aangepaste versies van de PCM in gebruik te nemen. De inhoud van de PCM is beschermd door een copyright. Ook de naam PCM is beschermd door het merkrecht. Aanpassing en gebruik van de naam voor een aangepaste versie is daarmee strafbaar. Wij brengen periodiek nieuwe versies van de PCM uit. Suggesties voor verbetering zijn daarom van harte welkom.

[Bianca Boender](#) en [Dick Smit](#)

TOELICHTING COMPETENTIEMATRIX

We geven hier een korte toelichting bij de competenties uit de matrix.

Ter verduidelijking hebben we bij de eerste competenties voorbeelden gegeven van de onderverdeling naar Streetwise, Booksmart en Systeemsensitief.

Basishouding:

8) Je houdt het einddoel voor ogen: kinderen en jongeren ondersteunen in hun ontwikkeling naar actief burgerschap

Als kinder- en jongerenwerker ben je je bewust van je voorbeeldfunctie. Je bent een rolmodel voor de kinderen en jongeren. Kinderen en jongeren kijken namelijk naar je. Ze kijken je gedrag af en testen je uit.

Voorbeelden:

Booksmart: bijvoorbeeld door kennis te hebben of te verkrijgen van ontwikkelingspsychologie van het kind en de adolescent

Systeemsensitief: tijdens overleggen e.d. is je inbreng ontwikkelingsgericht (op het kind of de jongere) en niet probleemgericht

9) Je hebt oprechte interesse in de leef- en belevingswereld van het kind en de jongere en zijn omgeving

Kinder- en jongerenwerk is een agogisch beroep. Agogiek is de leer van het begeleiden, aansturen of beleidsmatig mogelijk maken van veranderingsprocessen bij mensen. Agogie verwijst naar het agogisch handelen op zich, de activiteit van het interveniëren in veranderingsprocessen.

Omdat het kinder- en jongerenwerk zich primair richt op het ontwikkelingsproces (opgroeien) van kinderen en jongeren spreken we ook van de pedagogische (opvoedkundige) opdracht.

Voorbeelden:

Booksmart: bijvoorbeeld door het bijhouden van actuele onderzoeken en rapporten die meer inzicht geven in de leefwereld van kinderen en jongeren

Systeemsensitief: je werkt omgevingsgericht en bent actief aanwezig (present werken)

10) Je bent je bewust van de voorbeeldfunctie die je voor kinderen en jongeren hebt

Voorbeelden:

Booksmart: je hebt bijvoorbeeld kennis vergaard of je gaat kennis vergaren over de invloed die jij hebt als "Significant Other" (rolmodel) op kinderen en jongeren

Systeemsensitief: in netwerken en tijdens overleggen stel jij je zo op dat je als professional serieus genomen wordt.

11) Je werkt vanuit de (ped)agogische opdracht

Voorbeelden:

Streetwise: in je contact met kinderen en jongeren ben je in staat om vanuit pedagogische principes te handelen

Booksmart: je beschikt over of verkrijgt voldoende kennis en inzichten in de (ped)agogiek als

basis voor je handelen en je kunt hierover reflecteren

Systeemsensitief: je levert een actieve bijdrage aan het creëren van een pedagogische infrastructuur

12) Je werkt ontwikkelingsgericht

Voorbeelden:

Streetwise: je werkt niet vóór kinderen en jongeren maar mét kinderen en jongeren en stimuleert hun eigen ontwikkeling

Booksmart: je hebt kennis of gaat kennis verkrijgen over de ontwikkelingstaken van kinderen en jongeren

Systeemsensitief: in overleggen en tijdens netwerken weet je het onderscheid te maken tussen ontwikkelingsgericht werken versus probleemgestuurd of oplossingsgericht werken

13) Je biedt kinderen en jongeren een veilige omgeving waar zij zich vrij voelen om zichzelf te zijn

Voorbeelden:

Streetwise: je herkent signalen van onveiligheid bij kinderen en jongeren

Booksmart: je hebt kennis van of verkrijgt kennis over diverse vormen van veiligheid (bijv. emotioneel, lichamelijk, sociaal, psychisch)

Systeemsensitief: je herkent onveilige elementen in de sociale omgeving van kinderen en jongeren en weet deze te beïnvloeden en zo nodig je netwerk te activeren

Present Werken:

15) Je communiceert effectief offline en online zodat je aansluit bij de leef- en belevingswereld van het kind en de jongere en zijn systeemwereld

Voorbeelden:

Booksmart: je hebt kennis van communicatiemiddelen en communicatietechnieken

Systeemsensitief: je bent in staat om binnen netwerken effectief te communiceren, je weet patronen te herkennen en te doorbreken

16) Betekenisvolle relaties met kinderen en jongeren zijn relaties die hen vertrouwen geven en waarbij zij in staat zijn volledig zichzelf te zijn. Het zijn relaties waarbij zij niet be(voor)oordeeld worden en waarbij ze weten dat ze op je kunnen rekenen. Wanneer dan ook. Dat betekent dat je aanwezig bent in het leven van de kinderen en jongeren. Het contact tussen jou en hen is daarbij zo groot en diepgaand dat het impact heeft (van betekenis is) in hun leven. Je bouwt aan een betekenisvolle relatie (ook met hun sociale omgeving) met wederzijds respect en waardering. Toon dus oprechte interesse in de jongeren. Wees echt en authentiek. Verder is het van groot belang dat je aansluit bij de beleving en behoeften van de kinderen en jongeren. Je bent in die relatie wel de professionele kinder- en jongerenwerker en niet “het vriendje van”.

Voorbeeld:

Booksmart: je hebt kennis van literatuur en onderzoeken naar het opbouwen van betekenisvolle relaties

17) Je pakt (vroegtijdig) relevante signalen op, individueel en groepsgericht

Je weet de ontwikkelingen van de kinderen en jongeren in hun omgeving zowel als individu als in een groep vroegtijdig te herkennen en te delen met relevante gesprekspartners.

Voorbeelden:

Booksmart: je beschikt over relevante kennis om signalen te herkennen en te "vertalen"

Systeemsensitief: je weet signalen op te pakken, te delen in je netwerken en mee te werken aan een integrale aanpak

18) Je bent gericht op het zien van kansen en mogelijkheden bij en voor kinderen en jongeren

Je hebt als kinder- en jongerenwerker oog voor wat er WEL kan en weet de kinderen en jongeren te helpen met het zien van mogelijkheden ipv onmogelijkheden

Voorbeelden:

Streetwise: je laat je in je handelen niet sturen door belemmeringen en bedreigingen, maar je zoekt naar oplossingen en mogelijkheden: wat kan wel, waar is de jongere goed in?

Booksmart: je beschikt over de benodigde theoretische kennis om een onderscheid te kunnen maken tussen wat wel kan en wat niet kan (bijv. sociologie, agogiek, etc)

Systeemsensitief: in netwerken en tijdens overleggen geef jij een inbreng die is gebaseerd op kansen en mogelijkheden van de kinderen en jongeren

19) Je versterkt de eigen kracht van kinderen en jongeren, biedt de mogelijkheid om hun talenten te ontwikkelen en bevordert de participatie van jongeren

20) Je bent aanwezig op de plekken waar kinderen en jongeren te vinden zijn (buitenruimten, school, sportverenigingen, ontmoetingsruimten etc), in de (kwetsbare) wijken en buurten en online

21) Je kunt schakelen en aansluiten bij nieuwe trends in de kinder- en jongerencultuur (online en offline)

Voorbeeld:

Systeemsensitief: je weet nieuwe trends binnen je netwerken te duiden

22) Je gaat respectvol om met diversiteit, je werkt intercultureel en bevordert inclusiviteit

Een kinder- en jongerenwerker sluit niemand uit. Is op de hoogte, weet om te gaan met en weet verbinding te leggen met alle culturele, etnische, gender en diverse identiteiten van kinderen en jongeren.

23) Je kunt omgaan met intolerantie en deviant gedrag van kinderen en jongeren (radicalisering, overlast) en/of buurtbewoners

24) Je werkt dialooggericht en biedt een aanbod op basis van de dialoog

Een kinder- en jongerenwerker werkt niet aanbodgericht, niet vraaggericht maar stemt zijn inzet af in samenspraak met de jongeren: dialoog gestuurd. “De kinder- en jongerenwerker gaat, vanuit zijn eigen rol en functie, de dialoog aan met jongeren. In die dialoog neemt de kinder- en jongerenwerker een duidelijke positie in als professional: Hij wijst jongeren op consequenties en eigen verantwoordelijkheden, stelt grenzen, geeft een duidelijke eigen visie weer om de inzichten van de jongeren te verbreden.”(definitie Micha de Winter)

Methodisch werken:

26) Je inventariseert de vragen en behoefte, knelpunten, mogelijkheden en onmogelijkheden in je werkveld

27) Je analyseert de vragen en behoeften, knelpunten, mogelijkheden en onmogelijkheden in je werkveld

28) Je weet de juiste (interventie) keuzes te maken in de aanpak (op basis van de analyse)

29) Je draagt met je handelen bij aan het vergroten van de zelfstandigheid van het kind en het bevorderen van de autonomie van de jongere

De Kinder- en jongerenwerker stemt zijn inzet af op wat de jongeren al kan of wat hij nog kan leren. Hierbij is het belang van de kinder- en jongerenwerker ondergeschikt.

30) Je weet uiteenlopende leefbaarheidsvraagstukken van kinderen en jongeren op te pakken, zoveel mogelijk samen met de kinderen en hun ouders en de jongeren zelf

31) Je weet in je handelen het onderscheid te maken tussen doelen op korte, middellange en lange termijn (duurzaam handelen)

Niet alleen bezig met korte termijn oplossingen. Je werkt ook met duurzame, lange termijn doelen

32) Je bent in staat een diensten- en activiteitsaanbod te programmeren en organiseren waarbij kinderen en jongeren zoveel mogelijk de lead hebben

33) Je bent in staat om op verschillende wijzen feedback te organiseren t.b.v. je evaluatie

34) Je signaleert en politiseert maatschappelijke jeugdvragestukken

Netwerken

36) Je bent in staat om effectieve netwerken op te bouwen, te onderhouden en aan te sturen, zowel formeel als informeel

Aan derden uit kunnen leggen wat je doet, waarom en wat je er mee wilt bereiken

37) Je kunt domein overstijgend werken en denken en kijkt voorbij je eigen grenzen als kinder- en jongerenwerker

38) In je netwerken heb je een actieve eigen inbreng en agendeer je punten die voor je doel(groep) relevant zijn

In overleg met samenwerkingspartners neemt de kinder- en jongerenwerker een pro actieve houding aan in het domeinoverstijgend werken. De kinder- en jongerenwerker heeft zijn eigen actieve inbreng en kan dit op de agenda zetten.

39) Je kent je eigen professionele grenzen, kunt indien nodig effectief doorverwijzen en waarborgt een warme overdracht

Als voorbeeld: een kinder- en jongerenwerker is geen hulpverlener
Je hebt een goed inzicht in de sociale kaart

40) Je weet een voor je opdracht effectieve samenwerking te realiseren met ouders/wijkbewoners

41) Je weet een voor je opdracht effectieve samenwerking te realiseren met partners uit verschillende domeinen (school, Brede School, jeugdhulp, politie)

42) Je bent in staat om de verbinding te leggen tussen de leef- en belevingswereld van de kinderen en jongeren en de systeemwereld

Het begrip “systeemwereld” wordt door Jos van der Lans in zijn boek “ Eropaf! De nieuwe start van het sociaal werk” (2010) als volgt omschreven: “ *De systeemwereld is alles wat mensen ontwikkeld hebben aan instellingen en structuren op gebieden als economie, politiek, onderwijs, wetenschap, overheid, gezondheidszorg, verzorgingsstaat enz. enz. Dus een buitengewoon ongelijksoortige verzameling van systemen en subsystemen. De leefwereld is het ervaringsdomein, waarin mensen met elkaar omgaan in en buiten de systemen*” Als kinder- en jongerenwerker ben je in staat deze beide werelden met elkaar te verbinden. Je begeleidt jongeren om hun weg te leren vinden binnen de systeemwereld maar je bent ook in staat actoren uit de systeemwereld (bv ambtenaren, hulpverleners, handhavers) inzicht te geven in de leef- en belevingswereld van de jongere waardoor de afstand tussen beiden verkleind wordt.

Vakbekwaamheid/beroepsontwikkeling

44) Je houdt de ontwikkelingen op je vakgebied actief bij

Bijvoorbeeld door vakliteratuur, trainingen, cursussen, webinars, congressen, online nieuwsbrieven en kijken bij de burens (werkbezoek)

45) Je werkt pro-actief aan het bevorderen van je eigen professionele ontwikkeling

46) Je neemt deel aan en organiseert momenten voor het uitwisselen van kennis en ervaring (interview, supervisie, collegiaal consult, studiebijeenkomsten)

De kinder- en jongerenwerker heeft actieve houding en pro-actief werkoverleg, collegiaal consult, interview, supervisie, online video sessies BVjong enz.

47) Je levert een bijdrage aan de positionering van je vak, op lokaal en nationaal niveau

48) Je weet je grenzen van je persoonlijk en professioneel functioneren te bewaken en aan te geven

49) Je levert een actieve bijdrage aan de vernieuwing en ontwikkeling van je eigen beroep

50) Je bent in staat om te reflecteren op je eigen handelen en houding

Organisatorische context

52) Je werkt inzichtelijk, verantwoord en kostenbewust

53) Je opereert in een belangenveld en zorgt voor actuele analyses (SWOT)

De kinder- en jongerenwerker weet welke factoren allemaal van invloed zijn op het werk en de organisatie. (maatschappelijke factoren, beleidsbepalende factoren)

54) Je draagt bij aan kwaliteitsontwikkeling en beleidsontwikkeling binnen je organisatie

55) Je kunt je profileren naar gemeente en netwerkpartners

Wie, wat, waar, hoe en waarom benoemen van het bestaansrecht van je organisatie

56) Je kunt de effecten van het werk benoemen

57) Je stuurt vrijwilligers en stagiaires aan overeenkomstig het geformuleerde beleid

De kinder- en jongerenwerker ontwikkelt vrijwilligers en stage beleid. Kan binnen de organisaties stagiaires en vrijwilligers aansturen en coachen.

58) Je bewaakt je persoonlijke en professionele functioneren binnen je organisatie

Persoonlijke context

60) Je weet de juiste balans te vinden tussen afstand en nabijheid

61) Je weet (ethische) dilemma's in je werk te herkennen en bespreekbaar te maken

62) Je bent je bewust van je eigen normen en waarden en weet deze een plaats te geven in het werken met jongeren

Eigen normen en waarden van de kinder- en jongerenwerker mogen geen stempel drukken op de kinderen en jongeren.

63) Je stelt je eigen veiligheid en die van je persoonlijke entourage voorop